

СЕКЦІЯ 5 ПРОБЛЕМИ ТА МЕТОДИ ВПРОВАДЖЕННЯ АНАЛІТИКО- ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

К.е.н. Башинська І.О., Шолом О.І.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

Інформаційна безпека – стан захищеності національних інтересів України в інформаційній сфері, за якого не допускається (або зводиться до мінімуму) завдання шкоди особі, суспільству, державі через: неповноту, несвоєчасність, недостовірність інформації; несанкціоноване поширення та використання інформації; негативний інформаційний вплив; негативні наслідки функціонування інформаційних технологій [1].

Метою даної роботи є виявлення основних елементів, загроз і системи забезпечення інформаційної безпеки України для надання рекомендацій щодо подальшого поліпшення.

Інформаційна безпека є необхідною умовою існування як особи, так і держави та суспільства загалом. Виходячи з цього доцільно виокремити такі рівні забезпечення інформаційної безпеки:

- рівень особи (формування раціонального, критичного мислення на основі принципів свободи вибору);
- суспільний (формування якісного інформаційно-аналітичного простору, плюралізм, багатоканальність в отриманні інформації, незалежні потужні ЗМІ, які належать вітчизняним власникам);
- державний (інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності державних органів, інформаційне забезпечення внутрішньої та зовнішньої політики на міждержавному рівні, система захисту інформації з обмеженим доступом, протидія правопорушенням в інформаційній сфері, комп'ютерним злочинам) [2].

Проблема забезпечення інформаційної безпеки є в більшості недержавних суб'єктів господарювання вітчизняної економіки. Саме тому виникла потреба в механізмі мобілізації й оптимального управління корпоративними ресурсами підприємства для захисту здійснюваного ними бізнесу від протиправних намагань зловмисників [3].

Основними елементами системи забезпечення інформаційної безпеки України є: громадяни України; Верховна Рада України; Президент України; Рада національної безпеки і оборони України; Кабінет Міністрів України; міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, зокрема, Міністерство освіти і науки України, Міністерство культури й мистецтв України, Державний комітет інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України, Державний комітет зв'язку та інформатизації України, Державний комітет архівів України, Департамент спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації Служби безпеки України; Національна Рада України з питань телебачення і радіомовлення; та ін.

Оцінка ефективності діяльності відповідних структурних підрозділів підприємства (організації) з використанням даних про витрати на запобігання можливим негативним впливам на економічну безпеку та про розміри відверненої і заподіяної шкоди дає об'єктивну (підкріплену економічними розрахунками) панораму результативності діяльності всіх структурних підрозділів (відділів, цехів) з цього питання. Конкретна оцінка ефективності роботи структурних підрозділів того чи того суб'єкта господарювання щодо економічної безпеки здійснюється з використанням таких показників:

- витрати на здійснення заходу;
- розмір відверненої шкоди;
- розмір заподіяної шкоди;
- ефективність здійсненого заходу (як різниця відверненої та заподіяної шкоди, поділеної на витрати на здійснення заходу) [2].

У процесі забезпечення інформаційної безпеки спочатку оцінюються загрози економічній безпеці підприємства, що мають правовий характер і включають:

- внутрішні негативні дії (неефективне фінансове планування та управління активами; малоефективна ринкова стратегія; помилкова кадрова і цінова політика);
- зовнішні негативні дії (спекулятивні операції на ринку цінних паперів; цінова та інші форми конкуренції);
- форс-мажорні (стихийне лихо, страйки, збройні конфлікти) та наближені до форс-мажорних обставини.

У процесі оцінки поточного рівня забезпечення інформаційної складової підлягають аналізу:

- фінансова звітність і результати роботи підприємства — платоспроможність, фінансова незалежність;
- конкурентний стан підприємства на ринку — частка ринку, якою володіє суб'єкт господарювання; рівень застосовуваних технологій та менеджменту;
- ринок цінних паперів підприємства [4].

Система забезпечення інформаційної безпеки України здійснює постійний моніторинг та прогнозування загроз, уточнення їх переліку та пріоритетності, відповідно до нових умов [5].

У цілому ж слід зазначити, що вибір цілей і методів протидії конкретним загрозам та небезпекам інформаційній безпеці становить собою важливу проблему і складову частину діяльності по реалізації основних напрямів державної політики інформаційної безпеки. У межах вирішення даної проблеми визначаються можливі форми відповідної діяльності органів державної влади, що потребує проведення детального аналізу економічного, соціального, політичного та інших станів суспільства, держави і особи, можливих наслідків вибору тих чи інших варіантів здійснення цієї діяльності.

Список літератури:

1. Аналітичні інструменти системи економічної безпеки суб'єктів господарювання: монографія / С.В. Філіппова, С.А. Нізяєва – Донецьк: Вид-во «Ноулідж» (донецьке відділення), 2012. – 179 с.
2. Соціально-правові основи інформаційної безпеки: навч. посіб. / В.М. Петрик, А.М. Кузьменко, В.В. Остроухов, О.А. Штоквич, В.І. Полевий; Укр. акад. наук, Держ. ун-т інформ.-комунікац. технологій. – К.: Росава, 2007. – 496 с.
3. Ковтуненко К.В., Шолом О.І. Особливості оцінки фінансової та економічної безпеки як складових системи безпеки підприємства / К.В. Ковтуненко, О.І. Шолом // Матеріали четвертої міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Проблеми ринку та розвитку регіонів України в 21 столітті» (Одеський національний політехнічний університет, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України. 12-19 грудня 2013). – Одеса, 2013. – С.47-48
4. Карлін М.І. Фінансова система України. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://libfree.com/182666578-finansifinsova_sistema_ukrayini_karlin_mi.html
5. Можливі підходи до визначення основ державної політики забезпечення інформаційної безпеки України / Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції "Безпека інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах"(Департамент спеціальних систем та захисту інформації, Служба безпеки України, Науково-виробнича фірма "Енран Телеком") [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://razumkov.org.ua/ukr/article.php?news_id=132